

Nro. 49.

A' FELS. R. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBOL.

*Költ Bétsben, Kedden Decembernek 16-dik napján
1800-ik esztendőben.*

Hadi Történetek.

A' hadi környülállásoknak jelen való állapokról; ezeket adatta ki mostan a' Bétsi Fő Hadi Cancellaria :

János ö K. Fő Hertzegsége minekutánna Trostburgba rendelte volna által a' maga fő hadi szállását, e. h. 8 dikánn írja onnét, hogy már az egész tábor oltalmazó hadi lineában vagyon az *Inn* vize mellett; már a' *Mühlendorfi*, *Krayburgi* és *Wasserburgi* híd fedező lántzok is katonasággal vannak meg-rakattátva; és ez szerént, az ezen víznek oltalmaztatására meg-kivántató minden kőszületek, meg-tétettek.

„Az utolsó (u. m. 3-dik Decemberi) verekedéstől fogva egész 8-dikig, tsendességben vólt az ellenség, tsak éppen egy szakasza láttatott *Massing* felé mozgásban lenni; ezt pedig a' Gen. *Mercsery* alatt lévö csoportunk tartja szemmel; melyre nézve ö, az *Inn* vizének bal partján *Birnbach* mellett félszkelte-meg magát, és ott szándékozik mind addig maradni, míg a' környüllátások ezen csoportunknak is a' viz' jobb partjára való által jövésit szükségessé nem teszik.

„A' *Tyrolisi* passusokonn, mint ö Fő Hertzegsége meg-jegyzi, még eddig semmi fontos történetek nem adták elő magokat.

„*Olosz* országól azt jelenti Lov. Gen. Gróf *Bellegarde*, hogy *Schustek* Generálist *Ferrarából* oly rendeléssel küldötte legyen ki, hogy *Offensiv Demonstratziókat*, az az, olyan mozdulásokat tegyen, mintha az ellenségre rontani szándékozna. Gen. *Schustek* tehát a' *Panaro'* bal partján *Bondenót* el-foglalta, és az ellenséget, midön ez annak vizszá vételére ismét meg jelent vólna, vizszá verte.

„Ennek felette *Figaroló* mellett is által küldött Gen. *Schustek* a' *Lattermann* Regementjéből két Kompániákat, és ott *Stellaát's St. Viaggiót* el foglaltatván, egyzersmind a' *Panaróval* való közösülést is helyre állította egy repülő hid által.

„Az ellenség egyéb aránt a' maga főbb erejével még mind a' *Chiesa* mejjékin tartózkodik, és a' tartalék csoportja *Bresciának* környékein fekszik. — „A' mi népünk pedig olyan fenyegetődző lineában áll a' *Mincio* mellett, hogy a' miatt az ellenség mind azokat a' csoportjait, a' melyeket *Déli Olosz* ország felé már széljel küldözte vólt, annyira özsze gyülyteni jónak találta, hogy már *Toskánát* is tsak nem egészen odta hagyta.

nóverai Vál. Fejedelemségben is igen szük és drága az élet, azért minden ezen tartományban lakó pálinka főzőknek hittelt kellett arra kötelezni magokat, hogy ők tsak a' külső tartományokból oda vitetendő rozsból fognak pálinkát főzni. — A' *Hohentwiel*i erős várnak széllyel hányattott kövei rész szerént az Ország útnak megjobbitására, rész szerént a' *Schafhausen* mellett építendő kö hídnek ké zítésére fognak fordittatni. — Az *Ingolstadt*i erősség már egészlen, az *Ulmai* nagyobb részent le vannak már rontatva. *Geneva* városában, 9 hólnaptól fogva sok gyermek meg hólt a' himlőben. — *Mergentheim*ből sok pénz rakott szekerek mentek *Straßburg*ba. — A' *Würzburgi* *Commendans*nak erős parantsolat adódott az eránt, hogy ha ostrom alá rekesztenék azon várost a' *Francziák*, utólsó emberig védelmezze magát. — *Gen. Kosciusko*, a' ki sokáig nyomta a' beteg ágyat, még most is *Párisban* van.

Bremából ezt írják *November 27 ik* napján: A' *Pruszisus* katonák ezen hólnapnak 23 ikán mentek bé *Cuxhavenbe*, a' kik 1800 gyalog, egy escadron lovas emberből, és egynéhány ágyukból állottak. Mingyárt akkor el botsátották a' *Hamburgi* örző katonaságot, 's el foglalták posztyaikat; hanem arra kötelezték magokat, hogy sem *Előjáróikban* semmi változást nem tesznek, és a' kereskedést sem fogják meg akadályoztatni. — Az ott vólt *Anglus* hajók és fregátok mingyárt akkor hadi rendbe állottak a' kikötő hely előtt, de a' *Pruszisus* katonák se vesztgeltek sokáig, hanem ők is mingyárt *batteriák* készítettek a' tenger partyán. Ugy hallatik, hogy *Orosz* és *Dániai* hajók is mentenek vólna oda.

Frantzia Ország.

Hogy *Bonaparie Lucían* a' *Belső* *Ministerséget* másra bizta, és útját reméntelenül és titkon *Mad-*

rid felé vette, közönségesen tudva vagyon mindenek előtt. Tsak a' történet' okát szeretnék már tudni mindenek. Hogy kedve ellen tette le a' Ministerséget, egyenlően erőssitik Párisban nem az Officiális levelek ugyan, hanem az egyéb közönséges Újjságok; a' melyekben ilyen képpen beszéltetik elé ez az egész historia; —

„Már rég-óta egyenetlenség uralkodik (igy szollnak ezek) *Lucian Bonaparte* és az Első Konsul *Bonaparte* között. Eleitől fogva gyanusággal viseltetni láttszott az Első Konsul, az ötséhez *Lucianhoz*; melyért már még Egyiptomba való indulásakor is az akkori Direktor *Merlin*' különös szem ügye alá bizta vólt őtet *Lucian Bonaparte*; sok dolgot tsinált ön'kénye szerént, a' bátyának tettzése, és a' *Subordinátzió* (felsőbbtől való függés) ellen. Végezetre nevezetesen az ő Ministerségből való le tétetődését az a' *Vakárék-írás* okozta, a' melyben az adatott elő, hogy: *César*, *Cromwell*, *Monk*, és az Első Konsul *Bonaparte* között, találtak e' némely hasonlatosságok, 's-ha találtak, mik légyenek azok? és megmutatódik, hogy *César* légyen az, a' kinek tselékedeteivel az Első Konsul' tselékedetei leg inkább meg egyeznek: melyre nézve javasóltatik *Franzia* országnak, hogy adja által a' *Bonaparte Ház*-nak örökösön az országlást. A' mellyel oda czélozott vólna *Lucian Bonaparte*, hogy az Első Konsulnak maradéka nem lévén, mint nagyobb testvére, réa, és utánna az ő gyermekeire fogna majd maradni az országlás, 's-több e' félek, mint ezt már málszór bővebben írtuk. — „Mikor a' mostani Belső Minister *Chaptal*, a' Konsulok' rendeléséből *Lucian Bonapartéhoz* ment vólna, hogy a' Ministerséget ő tölle által vegye, *Lucian* nem akart engedelmeskedni, és tsak a' Külső Ministernek *Talleyrandnak* szavaira, a' ki az ő engedetlenségéből származható rossz következtetéseket szemei elibe terjesztette, indittódott fel vége.

zetre a' Ministeri Cancelláriához tartozó készületeknek által-adásokra.

A' Párisi levelek szerént az Anglusok már most a' *Portugalliai* hadi hajók' védelme alatt Amérikábol Lisabonba érkező kereskedő hajókat is, meg kézdették matatni (vizgálni), az ólta, hogy eszekbe vették, hogy Amérikábol sok Spanyol pénz érkezik Portugallus zászlók alatt Európába.

Egy Frantzia közönséges lévelben meg jegyzésre méltó le irás olvástatik a' Frantzia országgi Finántziának a' 18-dik Brumairtól (a' Konsularis országglás formának kezdetétől) fogva mostanig való folytattatásáról. Meg czáfölhatatlan kútfökből meg bizonyittatik, hogy a' mostani Országglószék 200 millió Livráknál (valami 83, vagy leg feljebb 90 millió Forintoknál) többet esztendő alatt bé nem velzen: a' mely summából a' polgári igazgatásra meg kívántató valami 60 millió Livrákból álló költség le-vonattatván, a' Frantzia fegyveres seregeknek számokra tsak 140 millió Livrak maradnak. Az után azt a' fontos kérdést fejt meg fundamentomos meg-jegyzések által az iró, hogy: ily tsekély segedelem kút-fő mellett is, miként és honnét telhetik még is ki a' temérdek Frantzia fegyveres népnek kívántató véghetetlen költség? Meg-mutatja a' régi Romai Historiából, hogy ez vagy amaz Státus, tsak tsupa fegyveres ereje által, ha semmi belső böldegység' kút fejeinek jelen-létékkel nem birhat is, a' hatalomnak nagy pontjára hághat, és az által minden egyéb tekintetekben való gyengeségeit ki-pótolhatja. —

„Ezt az igazságot (igy folytatja beszédgyit az iró) kételkedésen kívül valóvá tette mostan ujjanton a' közelébb le-folyt *Konsuli* esztendő. Ez, egy második tapasztalást terjesztett szemünk eleibe, a' mely az elsőnél, t. i. a' Romai idő bélinél, sokkal fontosabb és szélesebb ki-terjedésű. Példát mutatott arra, hogy egy Státus, ha mind

azokat a' dolgokat, a' melyek eddig a' politikai független fenn állhatásra el kerülhetetlenül szükséges fel-tételeknek lenni tartattak, a' lábai alá tapod is, és mindent, a' mi különben ötet tulajdon veszedelmére vezethetné, vakmerően elkövetni bátorodik: egy darab idő alatt tsakugyan mind ezek mellett is fenn-állhat. Mikor már a' maga jövedelmeit erőszakos eszközök' által nem nevelheti; mikor már semmi revoluziós erőszakok által ujjabb segedelem kút-fóket nem nyithat is: még akkor is vagyon a' tarogjába egy segítő eszköze, t. i. költségeinek kevesítése, még pedig annak oly módon való kevesítése, a' mely a' dolgoknak rendes folyamata között telyes lehetetlenség volna. Midőn már valamely Státusban az erőszak és igallágtalanság a' leg nagyobb gráditsra el jutottak, az után nagy háladatollággal fogadtatik tsak valamely ujjabb tsapásnak el-mulasztódása is, 's-minden rendelkezések fejek halytódnak. A' Directoriumnak tsak egy penna-vonásába került vólt, az egész Státus' régi adosságát egy harmad részszel lejjebb szállítani; ha tettszett vólna azt egészszen el-törteni, ki tett vólna gátat eleibe? Az igazat ki-mondván, Frantzia országban, tsupán a' hatalommal bírók' játékává vált a' Finántziával való bánás, és ki tsudálkozhatna már most azonn, ha azt látná, hogy holnap vagy holnapután egy végzés jön ki, a' mely által minden további ceremonia nélkül a' Státus költségei tsak 100 vagy 150 millió Livrákra határozatnak. —

„Hanem, triumphusnak vagy örvendezésnek okául szolgálhat e' (ilyen következt hoz-ki végzetre előre botsatott szavaiból az író) ez a' rettenes tapasztalás? Nem erőssithetik ezt a' revoluziónak leg nyilvánóságosabb barátjai is. Midőn ök azt a' veizélyt, a' melyben Frantzia ország fetreng, a' revoluziótól el-válhatatlannak erőssítik lenni: akkor is tsak ugyan megvallják azt, hogy az, veizély legyen. Midőn ök a' magok Sta-

tu soknak kívülről mint egy ujjá-születettnek és meg fényesedettnek lenni látszó formájában gyönyörkednek: akkor is érzik azt, hogy az ő igen drágán vásárolt nagyságok, nem tétetődhetik követésnek példájává. Soha sem mehetnek ők annak erőssitére, hogy az, a' mi Frantzia országban a' közönséges rontásnak és bontásnak zürzavarjából ki felytödzött, valaha plánum szerént véghez vitetődkeffen; soha sem erősithetik ők azt, hogy a' minden fundamentomról való lemondás, fundamentomúl fel vétetődheffék —

„Egyébaránt, még nintsen külömben is vége az egész számadásnak. A' gyözedelmektől való meg-részegülés nem fog örökkétig tartani: az el-múltakra való józan visszafelé emlékezés, még éppen ellenkező érzékenységeket és gondolatokat gerjeszthet. Ha tsakugyan azt meg mutatná valaha a' tapasztalás, a' mit mi még most a' legnagyobb és leg vakmerőbb állhatatossággal lehetlenségnek lenni kéntelenítettünk erőllíteni, t. i. hogy az a' természetel ellenkező állapotja a' Státusnak, a' mely szerént abban egy temérdek fegyveres erő, a' nemzeti belső tehetséghez alkalmaztatott leg kisseb mérték nélkül, nem tsak egy ideig fenn állhasson, hanem még tartóssá is válhasson: ekkor és tsak ekkor fog el-jöni az ideje, hogy a' múltakat el takarjuk; ekkor és tsak ekkor hányhatjuk 's vethetyük a' izemét domb-ra a' Státus Gazdalkodás Léli fundamentomainkat, Fináncz Theoriainkat, és politikai böltselkedéseinket; és tsak ekkor bizhatjuk a' világonn való orzágglát egy leg vakmerőbb bátorra. Adig, pedig tartjuk a' regulához magunkát, és higgyük el azt, hogy a' belső erő' meg bomlott egyenlő fontjának, Frantzia országba is visszafelé kell előbb vagy később állittódni; a' mely is tsak egyedül való fundamentoma lehet az Europai Státusok között szükséges képpen meg kívántató Kötésnek fenn-állhatására.

Nagy Britannia.

Parlamentalis Dolgok.

Az Alsó Háznak 20-ik Novemberi gyűlésében nagyon meg támadta az Antiministerialis résznek egyik nevezetes tagja *Sheridan* a' ministereket, 's így szólott: „A' minémü álhatalatosságot mutatnak a' ministerek, a' Francziák ellen való háborúnak folytatásában, éppen olly álhatalatosan kívánom én is azt, hogy terjeszték a' Parlamentum eleibe azokat; a' mellyeket frigyeseinkel e' tárgy eránt végzetek. A' mit szóllok, és sürgetek, nem mivelem személyes indulatból. Tagadhatatlan dolog, hogy a' mi expeditióink szerentsétlenek vóltak, és betsületünkel ellenkeztek. — A' *Ferrol*i és *Kádixi* próba tételek, nem külömben az *El Arísi* alkunak fel bontása, olly történetek a' mellyek a' nemzet betsületének; és a' Britannia) characternek kissebségére szolgálnak. Azért is világo an azt kívánom, hogy vizsgáltsanak meg ezek a' tárgyak, reményilem is, hogy valaha úgy fog a' dolog lenni. Most pedig minden figyelmetellegemet a' Franczia Kormányfővel való levelezésre függesztem, mellyben nints egyéb vege a' ministerek' czélozásaiknak, hanem hogy az által magokat meg igazithassák. Ugy de tudósították e' a' Parlamentumot azokról, a' mellyek az ő hatalmokban vóltak, és a' melyekből az ő indulatjok ki tündökölne. Ők ugyan azt mondják, és azzal kérkednek, hogy minden békefféges alkudozásokban egyenes úatkövettek. A' *Lillei* Congressus el-kezdésekor is ezekkel diszekedtek, és még is tele torokkal kaczagtak annak félbe lett szakadásán. Hogy, nem tiszta szívvél kívánták legyen a' békefféget, abból ki tetuzik, hogy egéizlen meg vetették a' *Bonaparte* ajánlásait. Adták e' a' békeffégre való hajlandóságoknak, az utólsó alkudozásban próbáit, tudniillik olyan próbáit, a' mellyeknek egyenes vól-

tokról a' másként is gyanakodó Francia Kormányfőek meg győződhetett volna. Vagy talán csak tettetésből fogtak az alkudozáshoz? Ez ám az, a' mit kérdésbe lehet tenni? Erről kívánok világosan tudósítani. Arra való nézve kérettesek meg Ő Királyi Felsége alázatossan, hogy közöltesse velünk azokat a' dolgokat, a' mellyek a' *Marengói* ütközet után a' két hadakozó fél között történtek, és azokat a' levelezéseket is, a' a' mellyeket a' Bécsi Császári Kir. és a' mi miniszterjeink egymás közt tartottak; sőt végtére még azokat a' parantsolatokat és rendeléseket is, mellyek Egyiptomra nézve *Sir Sidney Smith-nek*, és *Lord Keithnak* küldettek.

Mind ezekre *Pitth* miniszter így szólott: A' fontos irásoknak másokkal való közöltetésekre nem hajlandók a' miniszterek. Bár jobban megfontolta volna az én ellenkezöm, a' jelenvaló környülállásokat, és az illy közönségesse tételnek szempillantatait. Mi most a' haza' felettébb sújtoló szükségének meg enyhítésére vagyunk kötelesek. Ezzel a' dologgal kell leg inkább fiennünk, és minden egyéb haszon nélkül való dolgokat el mellőznünk. Kevés idővel ennekelötte azt sugallotta az én ellenkezömnek a' jó lélek, hogy mindeneknek előtte a' felettébb való drágaságnak el háritásáról kellene szorgalmatoskodnunk, és önnön maga is azt ígerte, hogy maga is elő menetelesíteni kívánnya ebbéli igyekezésünket. Hát el értük e' már ezt a' véget? Még most is ez minékünk a' leg főbb tárgyunk, és még is más dolgokkal áll elő, és azt a' fontos munkát, a' mellynek elő mozdítására maga magát le kötelezte, félbe szakasztani igyekszik. Aratlanságomnak meg mutatására magam is ezt kívánám, de most más szorgalmazatosabb dolog vonnya figyelmetességemet magára."

„Két tárgyai vagynak az én ellenkezöm' kívánságának, úgymint az Egyiptomnak jelenvaló környülállásait magok foglaló irások, és a'

mi szövetségeseinkel való levelezéseink. Amarról egy szót sem szóllok többé ; arról már eléggé vetélkedtünk egymással, 's meg vetettük a' kívánságát. Erről azt mondom, hogy a' mióta *Bonaparte* Franciaország' kormányát kezére vette, leg kissebb hajlandósága sins a' Bécsi udvarnak, a' vele való magános békeffég szerzésre. A' *Marengói* ütközetnek napjától fogva, a' melly Európának szerentséjét végképen meghatározhatta volna, de szerentsétlenül ment végbe, azon *criticus* naptól fogva, mainapiglan, a' 4 ik Novemberi *Hámburgi* postával Bétsből jött' irásoknak vételekig, álhatatossan, egyenesen, világosan arra kötelezi magát *Austria*, hogy semmi magános békefféget nem fog *N. Britannia* nélkül, az ellenséggel tsinálni. Már olly álhatatos fog e' ennekutánna is lenni, arról egyedül a' jövőendő idő, a' melly az én hatalmamban nintsen, taníthat meg minket. Hat ugyan, közönségesekké tehettyük e' az illy környülállások közt a' levelezéseket? Lehetetlen dolog, annyival inkább, mivel az illy levelezések tsak ideig óráig reánk bízott dolgok. Lehetetlen, hogy másokkal is közöllyem azokat, ámbár tökéletessen a' magam meg igazítására szolgálának is. — Az Egyiptomi irásokra nézve, tsak azt jegyzem meg, hogy nem Egyiptom, hanem a' különös alkudozás akadályoztatta a' békességes alkudozást."

Sheridan ismét így szólott: Én nem vagyok imide amoda habozó ember, so esztendőktől fogva szüntelen egy principium mellett maradtam, mellyről tanúbizonyságim lehetnek a' jelenlévők. Ellenkezöm azt mondja, hogy azok a' *Correspondentiák*, tsak ideig óráig reánk bízott dolgok volnának. A' ministerek azoknak velejét közönségesse tenni nem félnek, hat miért félnek azon irásokat velünk közleni. Bizonyosan kell minékünk azt tudnunk, hogy nem vesztegetjük e' el héjában kintseinket, bizonyosokká kell minékünk arról lenni, hogy a' Bécsi udvar

nem fog magános békességet az ellenséggel tenni?

Minekutánna a' hadakozásnak, és békefféges alkudozásnak tárgyairól eléggé vetélkedtek volna, az Angliában uralkodó élet' szükségéről való dolog fordult elő. *Albots* javaslasából, meg fog az Angliában való népesség számláltatni, és a' szerént intéztetődik az annak táplálására szükséges életnek bé szerzése. *Angliának* népességét 11, *Irlandidért* 5 millió lélekre tette, *Skotziáról* pedig azt mondotta, hogy 1755 ik elztendőtől fogva, egy negyed részizel is meg szaporodott. A' népesség' tudására nézve az határoztatott meg, hogy minden pap adja bé irásban a' maga megyéjebeli lakosoknak, és az 1764 ik elztendőtől fogva született és meg hóltembereknek a' számát. Továbbá az is el végeztetett, hogy a' *Parlamentalis* palotáknak meg bővitetések végett vétetődjenek meg a' szomszéd házak; végre, hogy azokra az *Anglus* zsóldba vétetődött seregekre tett költségek, a' mellyeknek 600,000 font sterlinget rendelt a' *Parlamentum*, terjesztetődjenek eleikbe.

* * *

A' napokban theátromban vólt *Lord Nelson* a' Királlyal együtt. Bé lépésekor a' sokaság' kívánságára az éneklő társaság egy éneket kezdett fúni, a' melyben ezen nagy tengeri vezérnek dicső tselekedei számláltatnak elő. El nem tsendesedett a' tapsolás és örvendező lárma, míg másodikszor is el nem kezdődött az ének. Az utolsó vers előtt ez a' szó fordulván elő: *békesség*, mikor erre a' szóra jutottak az énekesek, már ekkór oly tapsolás és örvendező kiábálás töltötte-el a' theátromot mind két izben, hogy az éneknek következőverséből egy szót is lehetetlen vólt többé hallani.

London, 25. Nov. — „

Innét nem fog már most a' *Lünevillei* Congressre egy Követ is küldödni. Ha *Austria* is állandóul tsak annyi hajlandóságot fog a' magános meg békéllésre mutatni, mint Nagy Britannia: ugy nem fog a' békekéllég egy hamarjában láb-ra állani.

Itt nem hiszik azt a' hírt, hogy a' *Bresti* kikötőhelyből 7 *Linea* hajóknak vedelme alatt sok szállító hajók ki-eveztenek volna, és számos *Frantzia* katonasággal *St. Domingo* szigete felé sietnének, mivelhogy a' mi *Brest* előtt álló hajóink ezen *Francia* expeditióról semmit nem emlékeztek még eddig. Éppen ilyen fundamentom nélkül valónak lenni tartjuk mi azt is, hogy a' *Livornói* kikötőhelyben talált hajókat *el-requirálván* a' *Frantziák*, azokkal is valamely expeditióra czéloznának, minthogy a' *Lord Keith* vezérlése alatt lévő hadi hajók közül néhányak szüntelenül a' *Livornói* kikötő hely' szálya előtt olálkodván, a' *Frantziák*' útját kétség kívül el-állanák.

A' *Generál Pulteney*' vezérlése alatt a' *Kadixi* expeditiónn jelen vólt seregnek egy része már meg érkezett a' *Tágus* vize' torkához, hogy a' telés' kedviért a' *Portugallus* partokra ki szálljon. A' más része ezen seregnek, a' mely a' *Kadixi* expeditió után a' *Gen. Abercrombie*' vezérlése alatt *Egyiptom* felé szándékozott útját venni, a' minapi rettenetes tengeri szélveszek miatt nem boldogúlhatott ezen czélozásában, mivelhogy vitorláinak és vasmatskáinak nagy részét el vesztvén, már most *Angliából* várja el elébb a' szükséges készületeket. Az alatt rész szerént *Máltha* rész szerént *Minorka* szigetén fog *G. Abercrombie* a' maga fegyveres népével tartozkodni.

Egy *Anglus* kereskedő hajós seregnek kellett volna közelébről a' *Newfoundlandi* öbölből *Angliába* visszafelé érkezni: hanem ezt is a' tengerennérvén a' közelébbi rettenetes szélvész, egészen

el-szélelztette: melyre nézve félni lehet, hogy sok kárt vallott; még eddig csak egyetlen-egy hajó jutott él belőle az Anglus partok mellé.

A' 74 ágyus Marborough nevű Linea hajónknak emberei, a' mely a' napokban a' Frantzia partok mellett el-süjvedett, tsakugyan olyan szerencsések voltak, hogy ki fogattattak, és életben maradtak.

London mellett igen meg kezdett nevekenni az útonn álló talvajok száma, annyira, hogy már még a' posta-szekeret is meg kezdik támadni. Így támadták meg közelébről három fegyveresek a' *Doveri* posta szekeret, a' melynek gondviselőjét (Couductorjét) is, látván, hogy védelmezni akarja magát, agyon lötték. A' *Portsmouthi* posta-szekér hasonló módon prédaltatott - fel öt útonn-állók által.

Egy idő-óta az Arendások' tsürjeiknek gyulytogatásat is gyakorolni kezdték, 's még maig is folytatják külömb külömb *Angliai* vidékeken a' gonosz-tévők. — Sok rendbéli égetéssel fenyegetőző czédulátskák szélelztődtek - el, a' melyek iránt jutalmak hirdettettek ki az Údvari Újjságban, azoknak számokra, a' kik egy ilyen fenyegetőző czédulának szerzőjét ki-adják.

Magyar Ország.

*Nyitra*n Nov. 24-ik napján.

E' folyó hónap' 21 ikén, igen veszedelmes tűz támadván városunkban, minthogy nagy szél fújt, egynéhány szempillantat alatt 30 házat meg eméltett. Kevésbe múlt, hogy a' Kegyes szerzetbeli Papoknak residentiájok, és az a' mellett lévő Oskola is meg nem égtek. Ehez oíly közel járt a' tűz, hogy már a' falait verte annak lángja. Az oda való Nemzeti Oskola egyik érdemes Tanítójának, úgymint *Hraló Istvánnak* háza is, a' ki életének leg több idejét az ifjúság nevelésében és tanításában töltötte, a' földig égelt, és mivel

Minden tehetségét azon hajlékára költötte, olly szegény állapotra jutott azon szerentsétlenség miatt, hogy az oda való városi Tanátsnak tanúbizonyság levele szerént, méltónak itiltetik a' felebaráti Szeretetből folyó segedelemre. másként lehetetlen el pusztult hajlékának fel építésére.

A' Jászszágon, Kunszágon, és hajdú városokon fel állítatott, új Palatinalis lovas Regementnek 3-ik divisiója is ki indult már a' két elsőbb után, és e' most folyó hólnapnak 7-ikén Budán egy kevéssé meg pihenvén, tovább Sopron felé folytatta azt újját. Atallyában igen szép és jó lovas legénységből áll, az alattok lévő lovak közt szinte egy is ki vető.

J o b b í t á s.

A' leg közelebb költ Magyar Kurirban egy a' Szilágyságban történt meg-vezés jeleit mutatott beteg ember meg gyógyításáról vagyon tudosítás. Melly elő adásban minthogy az Orvosságok dosissa, vagy mértéke rettenetes veszedelmesen el-vagyon tévelztve, úgy hogy ha valaki talám szerentsétlenségből, vagy történetből valakinek bé-találná adni: lehetetlen volna a' legnagyobb kínok között ki nem múlni a' világból, annak a' ki bé-vette. Az emberiség rénszerite bennünket, hogy rolla minél elébb a' közönséget tudosítsuk. Nevezetesen a' köris-féreg (*cantharis*) porából, nem tizenkét gránt, mint a' Kurirban van, hanem egy két gránt kell érteni, és a' *Bella donna extractumából* a' huszon három grán helyet, két, három gránt kell érteni. Mind a' kettő ugyan, mind a' *cantharis*; mind a' *Bella donna*, ámde a' Imérgek közzé számlálódik, mind-

azáltal még is, az okos 's vigyázó Orvos kezében a' leg heroicumabb orvosságok között való; úgy hogy már *Gálenus* és ama híres Arabs Doctor *Avicenna* is, cantharissal gyógyítottak, és azolta is közönséges Orvosság. A' tudós Orvos Bátor Störk Úr' munkájában is, mellyet tsakugyan az ide való Bétsi Medica Facultás hajdoni Dékánya, a' nagy híri Doctor idősebb Schosulan Ur adott-ki a' veszett kutya marásról, az Orvosságok közé fél-vagyon a' Cantharis is téve, de véghetetlen vigyázással, és mind az említett, mind más Orvosok a' leg veszedelmesebb grádusában is a' veszettségnek, két, leg fellyebb négy gránt adtak a' cantharis porból, 's többet nem mertek adni, mert tudjuk, hogy ha a' köris féreg porát flastromban tsinálva a' test vastag bőrre tézi az ember, melly mérges hojagot húz, és melly mérges sebet hagy maga után; annyival inkább mit nem mivelne a' gyomor gyenge hártájával? úgy hogy mikor belől adták, valaha az említett Orvosok, azt a' kevés dosist is mindenkor elébb etzetben áztatták meg, úgy törvén meg a' cantharisban el-rejtetett égető lug-sónak erejét (valamint a' tormában lévő lug-só erejét is etzettel szokták közönségesen meg törni. meg gyengíteni az etzetes tormában, mert külömben ki ehetné meg a' tormát, 's etzettel meg ehettyük, melynek okát a' Khémikusok ertik) Hasonló vigyázatot kíván a' Belladonna is, úgy hogy sok levelek kívántatnának, ha mind azon szerentsetlen történeteket, 's kínos halálokat le-akarnók írni, melyeket a' Belladonnával való élés okozott a' vigyázatlanabb, vagy tudatlanabb Orvosok, kezében.